

Druk nr 1053
Warszawa, 30 października 2002 r.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
IV kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-131-02

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- **o ratyfikacji Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet.**

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Spraw Zagranicznych.

Z wyrazami szacunku
(-) Leszek Miller

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej
PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
podaje do powszechnej wiadomości

W dniu 6 października 1999 r. został przyjęty przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych protokół Fakultatywny do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet.

Po zapoznaniu się z powyższym protokołem w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej oświadczam, że :

- został on uznany za słuszny w całości, jak i każde z postanowień w nim zawartych,
- jest on przyjęty, ratyfikowany i potwierdzony,
- będzie niezmiennie zachowywany.

Na dowód czego wydany został Akt niniejszy, opatrzony pieczęcią Rzeczypospolitej Polskiej.

Dano w Warszawie, dnia 2002 r.

PREZYDENT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Aleksander Kwaśniewski

PREZES RADY MINISTRÓW
Leszek Miller

U S T A W A
z dnia

o ratyfikacji Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet.

Art. 1. Wyraża się zgodę na dokonanie przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikacji Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 6 października 1999 r.

Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

wniosku o ratyfikację przez Rzeczpospolitą Polską Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet.

1. Protokół Fakultatywny do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, przyjęty rezolucją Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych nr A/RES/54/4 z dnia 6 października 1999 r. podczas 54 sesji Zgromadzenia Ogólnego NZ został otwarty do podpisu w dniu 22 grudnia 1999 r. i wszedł w życie dnia 20 grudnia 2000 r. Dotychczas podpisały go 73 państwa, a ratyfikowały 34. Polska nie podpisała Protokołu i dotychczas do niego nie przystąpiła.
2. Protokół jest pierwszym dokumentem prawa międzynarodowego zawierającym specyficzne rozwiązania dotyczące procedury skargowej w odniesieniu do kobiet.

Jego ratyfikacja otworzy w Polsce możliwość składania zawiadomień o naruszeniach Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, zarówno przez indywidualne osoby, jak i grupę osób, a tym samym przyczyni się do wzmocnienia ochrony ich praw.

3. Państwa Strony Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet (ratyfikowanej przez Polskę w dniu 30 lipca 1980 r. - Dz. U. z 1982 r. Nr 10, poz. 71) zobowiązały się do podjęcia wszelkich kroków, w tym także ustawodawczych, w celu zapewnienia kobietom we wszystkich dziedzinach życia, a w szczególności w życiu politycznym, społecznym, gospodarczym i kulturalnym, posiadania oraz wykonywania praw człowieka i podstawowych wolności na równi z mężczyznami.

Państwa Strony składają sprawozdania z realizacji postanowień Konwencji Komitetowi do Spraw Likwidacji Dyskryminacji Kobiet.

4. Protokół Fakultatywny powierza Komitetowi dodatkowo kompetencje do przyjmowania i rozpatrywania zawiadomień składanych przez osoby lub grupy osób albo w ich imieniu, które twierdzą, że stały się ofiarami naruszenia przez Państwo Stronę któregoś z praw wymienionych w Konwencji (art. 2).

Podobne quasi-skargowe procedury funkcjonują już na podstawie innych aktów prawa międzynarodowego, tj.:

- 1) na podstawie art. 14 Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej, ratyfikowanej przez Polskę w dniu 5 grudnia 1968 r. (Dz. U. z 1969 r. Nr 25, poz. 187),
- 2) na podstawie art. 22 Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania, ratyfikowanej przez Polskę w dniu 26 lipca 1989 r. (Dz. U. Nr 63, poz. 378),
- 3) na podstawie Protokołu Fakultatywnego do Międzynarodowego Paktu Praw Obywatelskich i Politycznych, ratyfikowanego przez Polskę w dniu 7 listopada 1991 r. (Dz. U. z 1994 r. Nr 23, poz. 80).

Każdy z wyżej wymienionych dokumentów przyznaje jednostkom podlegającym jurysdykcji danego Państwa Strony prawo do składania właściwym komitetom zawiadomień o naruszeniu praw gwarantowanych przez konwencje, na podstawie których komitety te powołano.

5. Zawiadomienia powinny mieć formę pisemną i nie mogą być anonimowe (art. 3). Przesłanki dopuszczalności zawiadomienia to: konieczność wyczerpania wszystkich krajowych środków zaradczych (chyba, że nastąpiła nieuzasadniona zwłoka w stosowaniu tych środków lub jest mało prawdopodobne, że ich zastosowanie przyniesie skuteczną pomoc), *res iudicata* lub *lis pendens*, niemożność pogodzenia zawiadomienia z postanowieniami Konwencji, oczywista bezzasadność zawiadomienia lub jego niedostateczne uzasadnienie, nadużycie prawa do złożenia zawiadomienia oraz kompetencja *ratione temporis* - zawiadomienie może dotyczyć jedynie faktów mających miejsce po wejściu w życie Protokołu w stosunku do danego Państwa, chyba że fakty powstałe wcześniej trwały nadal po tej dacie (art.4). Po przyjęciu zawiadomienia, a przed jego rozstrzygnięciem, Komitet może przekazać Państwu Stronie wniosek o pilne podjęcie środków tymczasowych, jakie mogą być konieczne do uniknięcia ewentualnej nieodwracalnej szkody dla ofiary domniemanego naruszenia (art. 5). Komitet informuje Państwo Stronę w sposób poufny o złożonym zawiadomieniu, pod warunkiem, że zawiadamiający wyrazi zgodę na ujawnienie Państwu Stronie swojej tożsamości. W ciągu 6 miesięcy Państwo Strona jest zobowiązane przedstawić Komitetowi pisemne wyjaśnienia (art. 6). Po rozpatrzeniu zawiadomienia, Komitet przedstawia swoje poglądy w sprawie, które wraz z ewentualnymi zaleceniami przekazuje Państwu. Państwo Strona po rozważeniu poglądów Komitetu, jest obowiązane, w terminie 6 miesięcy, przedstawić pisemną odpowiedź na temat środków podjętych w odpowiedzi na stanowisko Komitetu Stronie (art. 7).

Artykuł 8 Protokołu reguluje zasady przeprowadzenia przez członków Komitetu poufnego postępowania wyjaśniającego (*inquiry*), w przypadku gdy Komitet otrzyma wiarygodne informacje wskazujące na poważne lub systematyczne naruszenia przez Państwo Stronę praw wymienionych w Konwencji. Takie postępowanie wyjaśniające może być przeprowadzane - za zgodą danego Państwa - również na jego terytorium. Po otrzymaniu ustaleń z przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego, wraz z ewentualnymi komentarzami i zaleceniami Komitetu, Państwo jest zobowiązane do przedstawienia własnych uwag w terminie 6 miesięcy.

Zgodnie z art. 9 Komitet może zwrócić się do Państwa z prośbą o włączenie do swojego sprawozdania z realizacji Konwencji informacji na temat środków podjętych w odpowiedzi na wyniki postępowania wyjaśniającego.

Specyfiką artykułów 8 i 9 jest możliwość wyłączenia ich stosowania w stosunku do Państwa Strony (*opt-out provisions*). Następuje to w przypadku złożenia przez Państwo Stronę oświadczenia o nieuznaniu powyższych kompetencji Komitetu. Oświadczenie takie składa się w momencie przystąpienia do Protokołu.

Składanie tego rodzaju oświadczenia przez Polskę nie jest celowe. Prowadziłoby bowiem do istotnego i nieuzasadnionego ograniczenia kompetencji Komitetu. Polska uznała już podobne kompetencje do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego przez Komitet przeciwko Torturom działający na podstawie Konwencji w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania albo karania. Uznanie tej kompetencji Komitetu do Spraw Likwidacji Dyskryminacji Kobiet nie jest tożsame z automatycznym wyrażeniem zgody na przeprowadzanie na terytorium Polski każdego postępowania wyjaśniającego. Ma natomiast istotne znaczenie z punktu widzenia utrzymania jednolitych zasad współpracy ze wszystkimi komitetami.

Spośród 73 państw, które podpisały Protokół, jedynie Kuba i Bangladesz złożyły oświadczenie o nieuznaniu kompetencji Komitetu, zawartych w art. 8 i 9.

6. Przystąpienie do Protokołu nie spowoduje konieczności zmiany prawa wewnętrznego.

Protokół nie przewiduje konieczności ponoszenia przez państwo kosztów związanych z działalnością Komitetu, nie wymaga płacenia składek. Jedyne spodziewane koszty wynikające z bezpośredniej współpracy z Komitetem będą związane z wymianą korespondencji lub organizacyjną obsługą ewentualnych wizyt przedstawicieli Komitetu, w związku z postępowaniami wyjaśniającymi prowadzonymi w trybie art. 8 ustęp 2.

Protokół dotyczy kwestii wolności, praw i obowiązków obywatelskich oraz spraw uregulowanych w ustawie, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2 i 5 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Ratyfikacja Protokołu wymaga zatem uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie.

**SEKRETARZ
KOMITETU INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ
SEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE SPRAW ZAGRANICZNYCH**

Prof. dr hab. Danuta Hübner
Sokr. Min. DH/1918/2002/DPE-im

Warszawa, 5 lipca 2002 r.

**Pan
Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów**

Opinia o zgodności projektów: 1) ustawy o ratyfikacji Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, 2) uchwały Rady Ministrów w sprawie przedłożenia Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, przyjętego przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 6 października 1999 r., do ratyfikacji oraz 3) Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Minister Danutę Hübner, działającą z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej

W związku z przedłożonymi projektami: ustawy i uchwały Rady Ministrów (pisma nr: RM-10-131-02 i RM-111-136-02) pozwalam sobie stwierdzić, że nie zgłaszam uwag.

Odnosząc się do Protokołu Fakultatywnego do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet pozwalam sobie wyrazić następującą opinię :

- I. Przedłożony Protokół ma na celu zapewnienie pełnego i równego korzystania przez kobiety ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności poprzez podjęcie skutecznych działań zapobiegających naruszeniom tych praw i wolności.
- II. Traktat Ustanawiający Wspólnotę Europejską (TWE) nakłada na Unię Europejską obowiązek podejmowania działań gwarantujących stosowanie zasady równego wynagradzania pracujących kobiet i mężczyzn (Art.119 TWE). Ponadto *acquis communautaire* obejmuje szereg dyrektyw, decyzje Komisji i Rady oraz wydane przez Radę rezolucje i zalecenia w zakresie

równego traktowania kobiet i mężczyzn. Wśród tych aktów podstawowe znaczenie mają:

- Dyrektywa Rady 75/117/EWG z 10 lutego 1975 r. w sprawie stosowania zasady równego wynagradzania pracujących kobiet i mężczyzn (Dz. Urz. WE Nr L 45, 19.02.75),
- Dyrektywa Rady 76/207/EWG z 9 lutego 1976 r. w sprawie realizacji zasady równego traktowania mężczyzn i kobiet jeśli chodzi o dostęp do zatrudnienia, szkolenie i awansowanie zawodowe, jak i o warunki pracy (Dz. Urz. WE Nr L 039, 14.02.76),
- Dyrektywa Rady 97/80/WE z 15 grudnia 1997 r. w sprawie ciężaru dowodu w przypadkach dyskryminacji ze względu na płeć (Dz. Urz. WE Nr L 14, 20.01.98),
- Dyrektywa Rady 92/85/EWG z 19 października 1992 r. w sprawie poprawy bezpieczeństwa i higieny pracy kobiet w ciąży (Dz. Urz. WE Nr L 348, 28.11.92),
- Dyrektywa Rady 96/34/WE z 3 czerwca 1996 r. w sprawie umowy ramowej o urlopach rodzicielskich (Dz. Urz. WE Nr L 145, 19.06.96).

III. Stwierdzić należy, iż Protokół Fakultatywny do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, umożliwia podjęcie skutecznych działań mających na celu korzystanie przez kobiety ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności, a w szczególności zapewnienie równych praw mężczyzn i kobiet, tym samym odpowiada wymogom określonym w TWE oraz dyrektywach i decyzjach wydanych na jego podstawie w omawianym obszarze.

IV. **W konkluzji stwierdzam, że Protokół Fakultatywny do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet nie budzi zastrzeżeń co do zgodności z prawem Unii Europejskiej.**

Do uprzejmej wiadomości:
Pani Barbara Piwnik
Minister Sprawiedliwości
Pan Włodzimierz Cimoszewicz
Minister Spraw Zagranicznych

Z poważaniem,

Z up. Sekretarza Komitetu
Integracji Europejskiej,
PODSEKRETARZ STANU

Jarosław Pietras

**Protokół Fakultatywny
do Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet**

Państwa Strony niniejszego Protokołu,

Stwierdzając, że Karta Narodów Zjednoczonych potwierdza wiarę w podstawowe prawa człowieka, w godność i wartość osoby ludzkiej oraz w równe prawa mężczyzn i kobiet,

Stwierdzając również, że Powszechna Deklaracja Praw Człowieka głosi, iż wszystkie istoty ludzkie rodzą się wolne i równe w godności i prawach oraz że każdy jest uprawniony do korzystania ze wszystkich zawartych w niej praw i wolności bez względu na jakiegokolwiek różnicę, w tym różnicę płci,

Przypominając, że Międzynarodowe Pakty Praw Człowieka oraz inne międzynarodowe instrumenty dotyczące praw człowieka zakazują dyskryminacji ze względu na płeć,

Przypominając również Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet („Konwencja”), w której Państwa Strony potępiają wszelkie formy dyskryminacji kobiet i zgadzają się niezwłocznie i przy pomocy wszelkich stosownych środków realizować eliminowanie dyskryminacji kobiet,

Potwierdzając swoje zdecydowanie, aby zapewnić pełne i równe korzystanie przez kobiety ze wszystkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz, aby podjąć skuteczne działania mające na celu zapobieganie naruszeniom tych praw i wolności,

uzgodniły co następuje:

Artykuł 1

Państwo Strona niniejszego Protokołu („Państwo Strona”) uznaje kompetencję Komitetu do Spraw Likwidacji Dyskryminacji Kobiet („Komitet”) do otrzymywania i rozpatrywania zawiadomień składanych zgodnie z artykułem 2.

Artykuł 2

Zawiadomienia mogą być składane przez podlegające jurysdykcji Państwa Strony osoby lub grupy osób albo w imieniu osób lub grup osób - twierdzących, że stały się ofiarami naruszenia przez to Państwo Stronę któregośkolwiek z praw wymienionych w Konwencji. W przypadku kiedy zawiadomienie jest składane w imieniu osób lub grup osób, powinno to odbywać się za ich zgodą, chyba że autor potrafi uzasadnić działanie w ich imieniu bez takiej zgody.

Artykuł 3

Zawiadomienia powinny mieć formę pisemną i nie mogą być anonimowe. Komitet nie przyjmie żadnego zawiadomienia, jeśli dotyczy ono Państwa Strony Konwencji, które nie jest stroną niniejszego Protokołu.

Artykuł 4

1. Komitet nie będzie rozpatrywał zawiadomienia dopóki nie upewni się, że wszystkie dostępne krajowe środki zaradcze zostały wyczerpane, chyba że nastąpiła nieuzasadniona zwłoka w stosowaniu tych środków lub jest mało prawdopodobne, że ich zastosowanie przyniesie skuteczną pomoc.
2. Komitet uzna zawiadomienie za niedopuszczalne jeżeli:
 - (a) ta sama sprawa była już badana przez Komitet albo była lub jest badana w ramach innej międzynarodowej procedury zmierzającej do wyjaśnienia lub rozstrzygnięcia;
 - (b) nie daje się ono pogodzić z postanowieniami Konwencji;
 - (c) jest ono oczywiście bezzasadne lub niedostatecznie uzasadnione;
 - (d) stanowi nadużycie prawa do złożenia zawiadomienia;
 - (e) fakty będące przedmiotem zawiadomienia miały miejsce przed wejściem w życie niniejszego protokołu w stosunku do danego Państwa Strony, chyba że fakty te trwały nadal po tej dacie.

Artykuł 5

1. W każdym czasie od przyjęcia zawiadomienia a przed jego rozstrzygnięciem co do istoty, Komitet może przekazać Państwu Stronie, którego sprawa dotyczy, celem pilnego rozpatrzenia, wnioski o podjęcie przez to Państwo Stronę takich środków tymczasowych jakie mogą być konieczne dla uniknięcia ewentualnej nieodwracalnej szkody dla ofiary lub ofiar domniemanego naruszenia.
2. Skorzystanie przez Komitet z kompetencji wskazanej w ustępie 1 niniejszego artykułu nie wpływa na rozstrzygnięcie co do dopuszczalności ani co do istoty zawiadomienia.

Artykuł 6

1. O ile Komitet nie uzna zawiadomienia za niedopuszczalne bez odnoszenia się do Państwa Strony, informuje w sposób poufny dane Państwo Stronę o każdym zawiadomieniu złożonym Komitetowi na podstawie niniejszego Protokołu, pod warunkiem, że osoba lub osoby wyrażą zgodę na ujawnienie ich tożsamości Państwu Stronie.
2. W ciągu sześciu miesięcy powiadomione Państwo Strona przedłoży Komitetowi pisemne wyjaśnienia lub oświadczenia informujące o sprawie i o ewentualnie zastosowanych środkach zaradczych.

Artykuł 7

1. Komitet rozpatruje zawiadomienia otrzymane na podstawie niniejszego Protokołu w świetle wszystkich informacji udostępnionych mu przez osoby lub grupy osób albo w ich imieniu oraz przez właściwe Państwo Stronę, pod warunkiem, że informacje te zostaną przekazane zainteresowanym stronom.
2. Zawiadomienia składane na podstawie niniejszego Protokołu są badane przez Komitet na posiedzeniach zamkniętych.

3. Po zbadaniu zawiadomienia, Komitet przekazuje swoje poglądy na jego temat wraz z ewentualnymi zaleceniami Państwu Stronie, którego zawiadomienie dotyczy.
4. Państwo Strona wnikliwie rozważy poglądy Komitetu wraz z ewentualnymi zaleceniami i przedstawi Komitetowi w ciągu sześciu miesięcy pisemną odpowiedź łącznie z informacjami na temat jakichkolwiek działań podjętych w świetle poglądów i zaleceń Komitetu.
5. Komitet może zwrócić się z prośbą do Państwa Strony o przedłożenie dalszych informacji na temat wszelkich środków podjętych przez to Państwo Stronę w odpowiedzi na poglądy i ewentualne zalecenia Komitetu, które to informacje, jeśli Komitet uzna to za stosowne, zostaną zawarte w kolejnych sprawozdaniach Państwa Strony na podstawie artykułu 18 Konwencji.

Artykuł 8

1. Jeśli Komitet otrzyma wiarygodne informacje wskazujące na poważne lub systematyczne naruszenia przez Państwo Stronę praw wymienionych w Konwencji, Komitet zwróci się z prośbą do takiego Państwa Strony o współpracę przy badaniu informacji i w tym celu, o przedłożenie uwag odnoszących się do powyższych informacji.
2. Mając na względzie uwagi jakie zostały ewentualnie przekazane przez dane Państwo Stronę, jak również wszelkie inne wiarygodne dostępne informacje, Komitet może wyznaczyć jednego lub więcej swoich członków do przeprowadzenia postępowania wyjaśniającego i do złożenia pilnej relacji Komitetowi. Tam, gdzie jest to uzasadnione i za zgodą Państwa Strony, postępowanie wyjaśniające może obejmować wizytę na jego terytorium.
3. Po zbadaniu ustaleń z postępowania wyjaśniającego, Komitet przekaze je danemu Państwu Stronie wraz z wszelkimi komentarzami i zaleceniami.
4. Państwo Strona w ciągu sześciu miesięcy od otrzymania ustaleń, komentarzy i zaleceń przekazanych przez Komitet, przedstawi swoje uwagi Komitetowi.
5. Postępowanie wyjaśniające będzie prowadzone poufnie oraz w dążeniu do zapewnienia współpracy ze strony Państwa Strony w każdym stadium postępowania.

Artykuł 9

1. Komitet może zwrócić się do Państwa Strony, którego sprawa dotyczy z prośbą o włączenie do swojego sprawozdania na podstawie artykułu 18 Konwencji, szczegółowych informacji na temat wszelkich środków podjętych w odpowiedzi na postępowanie wyjaśniające przeprowadzone zgodnie z artykułem 8 niniejszego Protokołu.
2. Po zakończeniu sześciomiesięcznego okresu, o którym mowa w artykule 8.4, Komitet może, jeśli jest to konieczne, zwrócić się z prośbą do Państwa Strony, którego sprawa dotyczy aby poinformowało go o środkach podjętych w odpowiedzi na postępowanie wyjaśniające.

Artykuł 10

1. Każde Państwo Strona w momencie podpisania, ratyfikacji lub przystąpienia do niniejszego Protokołu może oświadczyć, że nie uznaje kompetencji Komitetu przewidzianych w artykułach 8 i 9.

2. Państwo Strona, które złożyło oświadczenie zgodnie z ustępem 1 niniejszego artykułu, może w każdym czasie wycofać oświadczenie w drodze notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego.

Artykuł 11

Państwo Strona podejmie wszelkie stosowne środki w celu zapewnienia, aby wobec osób podlegających jego jurysdykcji nie miało miejsca znęcanie się ani zastraszanie będące konsekwencją komunikowania się z Komitetem na podstawie niniejszego Protokołu.

Artykuł 12

Komitet włączy do swojego rocznego sprawozdania na podstawie artykułu 21 Konwencji omówienie swojej działalności podejmowanej na podstawie niniejszego Protokołu.

Artykuł 13

Każde Państwo Strona podejmie się szeroko upowszechnić i rozpropagować Konwencję i niniejszy Protokół i ułatwić dostęp do informacji o opiniach i zaleceniach Komitetu, w szczególności w sprawach dotyczących tego Państwa Strony.

Artykuł 14

Komitet wypracuje własne reguły procesowe, które będą miały zastosowanie przy wykonywaniu funkcji przyznanych mu niniejszym Protokołem.

Artykuł 15

1. Niniejszy Protokół jest otwarty do podpisu dla każdego państwa, które podpisało, ratyfikowało lub przystąpiło do Konwencji.

2. Niniejszy Protokół podlega ratyfikacji przez każde państwo, które ratyfikowało lub przystąpiło do Konwencji. Dokumenty ratyfikacji składa się Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych.

3. Niniejszy Protokół jest otwarty do przystąpienia dla każdego państwa, które ratyfikowało lub przystąpiło do Konwencji.

4. Przystąpienia dokonuje się w drodze złożenia Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych dokumentu przystąpienia.

Artykuł 16

1. Niniejszy Protokół wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od daty złożenia Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych dziesiątego dokumentu ratyfikacji lub przystąpienia.
2. W stosunku do każdego Państwa ratyfikującego niniejszy Protokół lub przystępującego do niego po jego wejściu w życie, niniejszy Protokół wchodzi w życie po upływie trzech miesięcy od daty złożenia przez to Państwo dokumentu ratyfikacji lub przystąpienia.

Artykuł 17

Nie dopuszcza się żadnych zastrzeżeń do niniejszego Protokołu.

Artykuł 18

1. Każde Państwo Strona może zaproponować poprawkę do niniejszego Protokołu i przedłożyć ją Sekretarzowi Generalnemu Narodów Zjednoczonych. Sekretarz Generalny przekaze następnie każdą zaproponowaną poprawkę Państwom Stronom z prośbą o zawiadomienie go, czy opowiadają się za zwołaniem konferencji Państw Stron w celu rozważenia i przegłosowania propozycji. Jeżeli przynajmniej jedna trzecia Państw Stron opowie się za zwołaniem konferencji, Sekretarz Generalny zwoła ją pod auspicjami Narodów Zjednoczonych. Każda poprawka przyjęta większością głosów Państw Stron obecnych i głosujących na konferencji zostanie przedstawiona Zgromadzeniu Ogólnemu Narodów Zjednoczonych do zatwierdzenia.
2. Poprawki wejdą w życie po ich zatwierdzeniu przez Zgromadzeniu Ogólnemu Narodów Zjednoczonych i przyjęciu, zgodnie z procedurami konstytucyjnymi, większością dwóch trzecich Państw Stron niniejszego Protokołu.
3. Z chwilą wejścia w życie poprawki wiążą te Państwa Strony, które je przyjęły, natomiast pozostałe Państwa Strony są nadal związane tymi postanowieniami niniejszego Protokołu i oraz poprawkami, które przyjęły wcześniej.

Artykuł 19

1. Państwo Strona może wypowiedzieć niniejszy Protokół w każdym czasie w drodze pisemnej notyfikacji skierowanej do Sekretarza Generalnego Narodów Zjednoczonych. Wypowiedzenie jest skuteczne po upływie sześciu miesięcy od daty otrzymania notyfikacji przez Sekretarza Generalnego.
2. Wypowiedzenie nie ma wpływu na dalsze stosowanie postanowień niniejszego Protokołu wobec każdego zawiadomienia złożonego zgodnie z artykułem 2 lub wobec każdego postępowania wyjaśniającego zainicjowanego zgodnie z artykułem 8, przed datą, kiedy wypowiedzenie stało się skuteczne.

Artykuł 20

Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych zawiadamia wszystkie Państwa o:

- (a) podpisach, ratyfikacjach, przystąpieniach na podstawie niniejszego Protokołu;
- (b) dacie wejścia w życie niniejszego Protokołu i poprawki na podstawie artykułu 18;
- (c) każdym wypowiedzeniu dokonanym na podstawie artykułu 19.

Artykuł 21

1. Niniejszy Protokół, którego teksty arabski, chiński, angielski, francuski, rosyjski i hiszpański są jednakowo autentyczne będzie złożony w archiwach Narodów Zjednoczonych.
2. Sekretarz Generalny Narodów Zjednoczonych prześle uwierzytelnione kopie niniejszego Protokołu wszystkim Państwom, o których mowa w artykule 25 Konwencji.

Za zgodność tłumaczenia z oryginałem

**Optional Protocol to the Convention on the Elimination of All Forms of
Discrimination against Women**

The States Parties to the present Protocol,

Noting that the Charter of the United Nations reaffirms faith in fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person and in the equal rights of men and women,

Also noting that the Universal Declaration of Human Rights proclaims that all human beings are born free and equal in dignity and rights and that everyone is entitled to all the rights and freedoms set forth therein, without distinction of any kind, including distinction based on sex,

Recalling that the International Covenants on Human Rights and other international human rights instruments prohibit discrimination on the basis of sex,

Also recalling the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women (“the Convention”), in which the States Parties thereto condemn discrimination against women in all its forms and agree to pursue by all appropriate means and without delay a policy of eliminating discrimination against women,

Reaffirming their determination to ensure the full and equal enjoyment by women of all human rights and fundamental freedoms and to take effective action to prevent violations of these rights and freedoms,

Have agreed as follows:

Article 1

A State Party to the present Protocol (“State Party”) recognises the competence of the Committee on the Elimination of Discrimination against Women (“the Committee”) to receive and consider communications submitted in accordance with article 2.

Article 2

Communications may be submitted by or on behalf of individuals or groups of individuals, under the jurisdiction of a State Party, claiming to be victims of a violation of any of the rights set forth

in the Convention by that State Party. Where a communication is submitted on behalf of individuals or groups of individuals, this shall be with their consent unless the author can justify acting on their behalf without such consent.

Article 3

Communications shall be in writing and shall not be anonymous. No communication shall be received by the Committee if it concerns a State Party to the Convention that is not a party to the present Protocol.

Article 4

1. The Committee shall not consider a communication unless it has ascertained that all available domestic remedies have been exhausted unless the application of such remedies is unreasonably prolonged or unlikely to bring effective relief.
2. The Committee shall declare a communication inadmissible where:
 - (a) The same matter has already been examined by the Committee or has been or is being examined under another procedure of international investigation or settlement;
 - (b) It is incompatible with the provisions of the Convention;
 - (c) It is manifestly ill-founded or not sufficiently substantiated;
 - (d) It is an abuse of the right to submit a communication;
 - (e) The facts that are the subject of the communication occurred prior to the entry into force of the present Protocol for the State Party concerned unless those facts continued after that date.

Article 5

1. At any time after the receipt of a communication and before a determination on the merits has been reached, the Committee may transmit to the State Party concerned for its urgent consideration a request that the State Party take such interim measures as may be necessary to avoid possible irreparable damage to the victim or victims of the alleged violation.
2. Where the Committee exercises its discretion under paragraph 1 of the present article, this does not imply a determination on admissibility or on the merits of the communication.

Article 6

1. Unless the Committee considers a communication inadmissible without reference to the State Party concerned, and provided that the individual or individuals consent to the disclosure of their identity to that State Party, the Committee shall bring any communication submitted to it under the present Protocol confidentially to the attention of the State Party concerned.
2. Within six months, the receiving State Party shall submit to the Committee written explanations or statements clarifying the matter and the remedy, if any, that may have been provided by that State Party.

Article 7

1. The Committee shall consider communications received under the present Protocol in the light of all information made available to it by or on behalf of individuals or groups of individuals and by the State Party concerned, provided that this information is transmitted to the parties concerned.
2. The Committee shall hold closed meetings when examining communications under the present Protocol.
3. After examining a communication, the Committee shall transmit its views on the communication, together with its recommendations, if any, to the parties concerned.
4. The State Party shall give due consideration to the views of the Committee, together with its recommendations, if any, and shall submit to the Committee, within six months, a written response, including information on any action taken in the light of the views and recommendations of the Committee.
5. The Committee may invite the State Party to submit further information about any measures the State Party has taken in response to its views or recommendations, if any, including as deemed appropriate by the Committee, in the State Party's subsequent reports under article 18 of the Convention.

Article 8

1. If the Committee receives reliable information indicating grave or systematic violations by a State Party of rights set forth in the Convention, the Committee shall invite that State Party to

cooperate in the examination of the information and to this end to submit observations with regard to the information concerned.

2. Taking into account any observations that may have been submitted by the State Party concerned as well as any other reliable information available to it, the Committee may designate one or more of its members to conduct an inquiry and to report urgently to the Committee. Where warranted and with the consent of the State Party, the inquiry may include a visit to its territory.

3. After examining the findings of such an inquiry, the Committee shall transmit these findings to the State Party concerned together with any comments and recommendations.

4. The State Party concerned shall, within six months of receiving the findings, comments and recommendations transmitted by the Committee, submit its observations to the Committee.

5. Such an inquiry shall be conducted confidentially and the cooperation of the State Party shall be sought at all stages of the proceedings.

Article 9

1. The Committee may invite the State Party concerned to include in its report under article 18 of the Convention details of any measures taken in response to an inquiry conducted under article 8 of the present Protocol.

2. The Committee may, if necessary, after the end of the period of six months referred to in article 8.4, invite the State Party concerned to inform it of the measures taken in response to such an inquiry.

Article 10

1. Each State Party may, at the time of signature or ratification of the present Protocol or accession thereto, declare that it does not recognise the competence of the Committee provided for in articles 8 and 9.

2. Any State Party having made a declaration in accordance with paragraph 1 of the present article may, at any time, withdraw this declaration by notification to the Secretary-General.

Article 11

A State Party shall take all appropriate steps to ensure that individuals under its jurisdiction are not subjected to ill treatment or intimidation as a consequence of communicating with the Committee pursuant to the present Protocol.

Article 12

The Committee shall include in its annual report under article 21 of the Convention a summary of its activities under the present Protocol.

Article 13

Each State Party undertakes to make widely known and to give publicity to the Convention and the present Protocol and to facilitate access to information about the views and recommendations of the Committee, in particular, on matters involving that State Party.

Article 14

The Committee shall develop its own rules of procedure to be followed when exercising the functions conferred on it by the present Protocol.

Article 15

1. The present Protocol shall be open for signature by any State that has signed, ratified or acceded to the Convention.
2. The present Protocol shall be subject to ratification by any State that has ratified or acceded to the Convention. Instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.
3. The present Protocol shall be open to accession by any State that has ratified or acceded to the Convention.
4. Accession shall be effected by the deposit of an instrument of accession with the Secretary-General of the United Nations.

Article 16

1. The present Protocol shall enter into force three months after the date of the deposit with the Secretary-General of the United Nations of the tenth instrument of ratification or accession.
2. For each State ratifying the present Protocol or acceding to it after its entry into force, the present Protocol shall enter into force three months after the date of the deposit of its own instrument of ratification or accession.

Article 17

No reservations to the present Protocol shall be permitted.

Article 18

1. Any State Party may propose an amendment to the present Protocol and file it with the Secretary-General of the United Nations. The Secretary-General shall thereupon communicate any proposed amendments to the States Parties with a request that they notify her or him whether they favour a conference of States Parties for the purpose of considering and voting on the proposal. In the event that at least one third of the States Parties favour such a conference, the Secretary-General shall convene the conference under the auspices of the United Nations. Any amendment adopted by a majority of the States Parties present and voting at the conference shall be submitted to the General Assembly of the United Nations for approval.
2. Amendments shall come into force when they have been approved by the General Assembly of the United Nations and accepted by a two-thirds majority of the States Parties to the present Protocol in accordance with their respective constitutional processes.
3. When amendments come into force, they shall be binding on those States Parties that have accepted them, other States Parties still being bound by the provisions of the present Protocol and any earlier amendments that they have accepted.

Article 19

1. Any State Party may denounce the present Protocol at any time by written notification addressed to the Secretary-General of the United Nations. Denunciation shall take effect six months after the date of receipt of the notification by the Secretary-General.
2. Denunciation shall be without prejudice to the continued application of the provisions of the present Protocol to any communication submitted under article 2 or any inquiry initiated under article 8 before the effective date of denunciation.

Article 20

The Secretary-General of the United Nations shall inform all States of:

- (a) Signatures, ratifications and accessions under the present Protocol;
- (b) The date of entry into force of the present Protocol and of any amendment under article 18;
- (c) Any denunciation under article 19.

Article 21

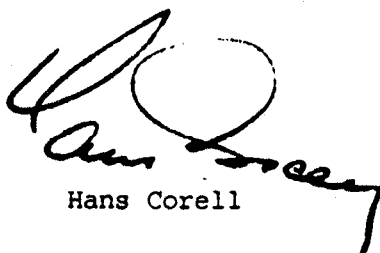
1. The present Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited in the archives of the United Nations.
2. The Secretary-General of the United Nations shall transmit certified copies of the present Protocol to all States referred to in article 25 of the Convention.

I hereby certify that the foregoing text is a true copy of the Optional Protocol to the Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women, adopted by the General Assembly of the United Nations on 6 October 1999, the original of which is deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Je certifie que le texte qui précède est une copie conforme du Protocole facultatif à la Convention sur l'élimination de toutes les formes de discrimination à l'égard des femmes, adopté par l'Assemblée générale des Nations Unies le 6 octobre 1999, et dont l'original se trouve déposé auprès du Secrétaire général des Nations Unies.

For the Secretary-General,
The Legal Counsel
(Under-Secretary-General
for Legal Affairs)

Pour le Secrétaire général,
Le Conseiller juridique
(Secrétaire général adjoint
aux affaires juridiques)

Hans Corell

United Nations, New York
10 November 1999

Organisation des Nations Unies
New York, le 10 novembre 1999

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 6 listopada 2002 r.

Cena 1,11 zł + 22% VAT

